

Нариси до можливої економічної стратегії українського соціал-лібералізму

Сергій Баркар 9 серпня 2023 р.

Завдання цього нарису – не укласти підручник політекономії (хоч ця проблема і нагальна для України), не викласти історію економічних ідеологій або ролі економіки в ідеології. І так лібералізм історично асоціюється з певним (відомим) типом економічної політики, а марксизм – це взагалі економіко-центричне вчення (на відміну від лібералізму, де все-таки спочатку права, цінності, свободу, а вже зрештою – певний тип економічних політик різних, які ми узагальнюємо як «ліберальні»).

Проблема виглядає тільки в оформленні «соціальної економічної політики». Загалом, під цим мається на увазі така економічна політика, що передбачає певний ступінь гарантованого соціального захисту (а інструменти можуть бути як комуністичні, так і ліберальні).

Завдання цього нарису – вказати шлях до формулювання такої Політики, що зможе бути як Стратегія. Тобто, питання не просто в упорядкуванні існуючих прав власності, засобів виробництва, перерозподіл добробуту в суспільстві і т.д., а саме стратегія щодо переведення системи в якісно інший стан, з іншим набором ключових показників.

1. Україна (вся) це організаційна система.

Це значить, що вся сукупність підприємств, галузей, домогосподарств, величезний держсектор, населення, споживачі, ринки – це єдина система. Отже, ми будемо розглядати саме так.

Т.я. це не науковий, а публіцистичний нарис, ми опустимо реферативну та методологічну частину, вкажемо тільки на таких дослідників організаційного розвитку як Ешбі, Стафорд Бір тощо.

2. Україна – у зовнішньому контексті.

Тут ми будемо спиратися на методологію та розуміння Economic Complexity Index <https://oec.world/>, хоча й вона стосується виробничого сектору, а не послуг; її найважливішою частиною є можливість переходу виробництва від більш простої до складнішої продукції (road map), з використанням «неформальних знань» - тобто, компетенції працівників, підприємців та економіки загалом та доступу до необхідних технологій.

3. Україна – це в першу чергу «Людський Капітал».

Ця теза начебто очевидна, проте це не про «люди – нова нафта», і не пам'ять про основний бізнес давньоруської держави. Це про те, що нас стає менше (і буде ставати менше, розуміння, що саме підвищення продуктивності, щастя та освіченості кожного робітника буде сприяти досягненню цілей і саме є ціллю економічної політики.

Тобто, умовна одиниця національного добробуту на годину робочого часу повинна постійно зростати, а не самі ці години. За моєї думки, наша мета – зменшувати години робочого часу при збільшенні виробленого національного доходу.

4. Досягнення «Цілей сталого розвитку ООН».

При всій контраверсивності деяких положень, це – головний світовий документ, що регламентує напрямки розвитку суспільств, економік та урядів.
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

Він фактично дороговказ, де за кожним напрямом (їх 17) можна побачити Міністерство, Закон, окрему політику, написати цілий розділ програми. Для структурування полісу preparing дуже зручно.

5. Цифрова цивілізація.

Якби не називати сучасний етап – інформаційний, пост-індустріальний, нові середні віки, вхід в траєкторію відсутності принципового науково-технічного прогресу тощо, але більшість дослідників сходяться, що:

- Індустріальний етап для більшості країн світу був дуже швидким, викликав футурологічний шок (за Тофлером);
- Але він скінчився ще швидше, ніж розпочався, і ми живемо в якомусь іншому.

Зважаючи на обставини України, що полягають в депопуляції в широкому сенсі цього слова, я обрав з різних термінів саме «цифрова цивілізація», бо саме використання вже існуючих та наявних технологій, з побудовою цифрових алгедонічних (за Біром) зв'язків дозволить створити щасливе суспільство, де технології будуть слугувати людям і їх завданням, щастю, життю, а не навпаки.

Отже, я бачу необхідним саме на таких підвалинах надалі розглядати саме економічну стратегію українського соціал-лібералізму.